

KOMENTAR: HOCE LI MILOSEVIC IZBJECI OPTUZBU ZA GENOCID?

Author: [Chris Stephen](#)

Milosevic ce, po svemu sudeci, biti osudjen na dugu zatvorsku kaznu, ali tom kaznom vjerojatno nece biti obuhvacen najtezi medju zlocinima za koje je optuzen

Dokazni postupak optuzbe na sudjenju Slobodanu Milosevicu primice se kraju. A po hodnicima Haskog tribunala sve se cesce postavlja pitanje hoce li bivsi srpski predsjednik uspjeti izbjeći najtezu od svih tocaka iz optuznice koja je protiv njega podignuta - optuzbu za genocid.

I sama pomisao na to zvuci prilicno cudno: napokon, optuzba je prikupila citavo more dokaza o tome da je upravo Milosevic snagama bosanskih Srba slao pomoc u oruzju, novcu, gorivu i vojnicima.

Nije takodjer sporan ni opseg zlocina koje su te snage pocinile: ubojstva, mucenja, silovanja, sakacenja i teror kojem su bile izlozene stotine tisuca civila.

Pa ipak, optuzbe za genocid tesko je dokazati. Nije dovoljno samo utvrditi da je bilo zlocina - neophodno je dokazati da je postojala i namjera da se on pocini.

Iako je samo po sebi uzasno, etnicko ciscenje nije nuzno i genocid: obrana bi mogla iznijeti argument da cilj u stvari nije bilo zatiranje nesrpskog stanovnistva, nego raseljavanje.

Isto vazi i za zatvorske logore. Za one koji su u njima boravili, mucenja i okrutnosti kojima su bili izlozeni su nesto neopisivo. Medjutim, obrana bi ponovo mogla negirati postojanje genocidne namjere: radilo se ipak o zatvorskim logorima, a ne o logorima za istrijebljenje.

Drugi problem tice se onoga sto se zbivalo u Milosevicevom umu. Cak i ukoliko dokazete da su zlocini za koje je on odgovoran imali razmjere genocida, kako cete kod tako tajanstvenog covjeka dokazati postojanje genocidnih namjera? Tuzioci tek treba da pronadju one optuzenikove naredbe na temelju kojih je genocid pocinjen. A moguće je da one ne postoje - Milosevic je poznat po tome sto je sva uputstva davao usmenim putem.

Genocid je vec dokazan na sudjenju za jedan zlocin koji je pocinjen u bosanskom ratu. Radi se o masakru nad vise od 7.000 muslimanskih muskaraca i djecaka, koji je pocinjen u Srebrenici 1995.

Ali, dosadasnji dokazi ne potvrđuju tezu da je Milosevic upravljao tom operacijom: bosanskim je Srbima on slao podrsku u ljudstvu, oruzju i gorivu, a bivsi pregovarač Evropske Unije, Dejvid Oven (David Owen), nedavno je posvjedocio da je bilo osnova za vjerovanje da bi se srpska ratna masinerija zaustavila ukoliko bi joj Milosevic uskratio sve te vidove podrške.

Sama podrška bi mogla znaciti da je Milosevic kriv za suocnost u genocidu. Ali ne bi bila dovoljna za to da mu suci pripisu i krivicu za planiranje najveceg zlocina.

Naravno, to mozda i nije tako vazno. Ocekuje se da ce Milosevic svejedno otici na izdrzavanje duge zatvorske kazne; gotovo je sigurno da ce u zatvoru docekati i kraj zivota. Mnogi misle da je sigurno i da ce, na temelju ogromne kolicine prikupljenih dokaza, Milosevic biti osudjen za zlocine protiv covjecnosti,

kršenje zakona i običaja ratovanja, kao i teške povrede Ženevske konvencije.

Ali, na ovakvom sudjenju je vrlo važan i utisak koji ono ostavlja. Protivnici Tribunala bi mogli reći kako neuspjeh nastojanja da se optuzeni proglašeni krivim za najteži zločin predstavlja ujedno i neuspjeh samog sistema.

Oni koji Milosevića podržavaju mogli bi na temelju toga i sami dobiti podršku.

Sama pak podrška Miloseviću postala je začudna: čak i da zanemarimo ratne zločine koji mu se pripisuju, upravo on drži rekord u izdaji nekadašnjih vlastitih saveznika.

Izdao je svog urednika državne televizije, Dušana Mitevića. Izdao je vlastitog mentora, Ivana Stambolice. Izdao je vojsku - tako što ju je poveo u četiri rata i sva četiri izgubio. Izdao je Srbe iz Hrvatske i s Kosova, pri čemu su mnogi od njih bili prinudjeni napustiti svoje domove. Nacionalisti poput Dobrice Čosića bili su prvo iskorisćeni, a potom i izdani. Čak i oni koji su pripadali najužem krugu Milosevićevih suradnika - poput bivšeg predsjednika Jugoslavije, Borisa Jovića - na kraju su, kada su mu postali nepotrebni, bili odbačeni. U Srbiji i Crnoj Gori citava je srednja klasa doživjela da joj - ratovima i kriminalom - bude oteta uštedjevina i da dobrim dijelom ostane bez posla.

Usprkos svemu tome, Milosević je za mnoge još uvijek heroj. Možda zato što Srbi osjećaju da u svijetu više nemaju prijatelja: Zapad im nije prijatelj jer ih je bombardirao - ali im prijatelj nije ni Rusija, koja to nije spriječila. Oni koji misle na takav način bit će vrlo zadovoljni ukoliko Milosević bude oslobođen optuzbi za genocid.

Ovaj problem potvrđuje da sudjenje Miloseviću ima dva aspekta, koji pak imaju različitu sudbinu. Sudjenje, samo po sebi, protiče u najboljem redu. Iznose se dokazi, i teško je zamisliti da će se obrana uspjati s njima izboriti.

Ali, postoji i drugi aspekt, koji proizilazi iz činjenice da se sudjenje odvija pred očima javnosti i da je u tom smislu prilično komplicirano: ono traje predugo; Milosević na njemu nastupa kao karizmatični protivnik tuzilastva; njegovi zdravstveni problemi dovode do sve većih odlaganja. Očekuje se da će sudjenje trajati barem do 2006., nakon čega će vjerojatno uslijediti i žalbeni postupak.

Sve je to na drugoj strani za posljedicu imalo porast tenzija u UN-u. Naime, pod pritiskom Sjedinjenih Država, Vijeće sigurnosti nastoji da Tribunal sva sudjenja privede kraju do 2010. Međunarodni sud međutim vjerojatno neće uspjati ispostovati taj rok.

Sudjenje Miloseviću predstavlja tek jedan dio problema s kojima se suočava Tribunal, a koji se prvenstveno tiču preopterećenosti i nedovoljne podrške.

U posljednje se vrijeme na račun suda upućuju i neke nove zamjerke, a pogotovo ona po kojoj Tribunal, u nastojanju da riješi spomenute probleme, pristaje na sporazume o priznanju krivice koji optuzenicima jamče da će im biti izrečene isuviše blage kazne.

Okrivljene osobe svakako treba ohrabriti da priznaju zločine, ali ne ako je isključivi smisao toga skraćivanje zatvorske kazne.

U slučaju Milosević, ali i u ostalim slučajevima, Tribunal bi trebalo izbjeći traganje za najbrzim rješenjem.

Ukoliko to bude nužno, slucajeve ce moci preuzeti i lokalni sudovi za ratne zlocine koji su u medjuvremenu formirani sirom bivse Jugoslavije.

Trebalo bi imati na umu i rijeci suca Dejvida Hanta (David Hunt), koji je ovog mjeseca otisao u mirovinu. On je povodom jednog slucaja iznio drugacije misljenje, sto su mnogi shvatili i kao kritiku "kompromisne" pravde.

U pitanju je bila odluka o zalbi kojom je u izvjesnom smislu favorizirana optuzba na racun obrane.

"Ova odluka, koja je donesena vecinom glasova Zalbenog vijeca", stoji u tekstu suceve izjave, "kao i sve druge pri cijem je donosenju bio dat prioritet strategiji okoncanja rada Tribunala nad pravima optuzenog, naskodit ce ugledu suda."

Chris Stephen je voditelj projekta IWPR-a u Hagu.

Location: [Balkans](#)
[Stavropol](#)
[Serbia](#)
[Russia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-hoce-li-milosevic-izbjeci-optuzbu-za-genocid>